

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародна та європейська
економічна інтеграція»

Рецензенти:

С. О. Якубовський – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

О. А. Шуба – кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 1 від 19.10.2021 р.)*

С 24 **Світове** господарство і міжнародні економічні відносини : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» / уклад. В. В. Гончаренко, Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 32 с.

Видання містить загальні методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція» щодо вибору теми дослідження, завдання, організації виконання, змісту, оформлення та захисту курсової роботи з дисципліни «Світове господарство і міжнародні економічні відносини».

УДК 339.9:378.147.091.33-028.21](072)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2022

© Гончаренко В. В., Григорова-Беренда Л. І.,
Касьян С. А., уклад., 2022

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення.....	6
2. Структура, зміст і обсяг курсової роботи	8
2.1. Титульний аркуш	8
2.2. Зміст.....	8
2.3. Вступ.....	8
2.4. Основна частина	10
2.5. Висновки	11
2.6. Список використаних джерел.....	11
2.7. Додатки.....	12
3. Вимоги до оформлення курсової роботи	12
4. Етапи виконання курсової роботи	15
5. Критерії оцінювання курсової роботи.....	17
6. Рекомендована література.....	18
Додатки	21
Додаток А. Приклад оформлення титульного аркуша	21
Додаток Б. Приклад оформлення змісту роботи.....	22
Додаток В. Приклад оформлення назв та тексту розділів і підрозділів.....	23
Додаток Г. Приклад оформлення таблиць.....	24
Додаток Д. Приклад оформлення рисунків.....	25
Додаток Е. Зразок оформлення списку використаних джерел	26
Додаток Ж. Приклад оформлення списку використаних джерел	28
Додаток З. Рекомендовані теми курсових робіт	29

ВСТУП

Курсова робота з навчальної дисципліни – це індивідуальне науково-дослідне завдання, яке передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час вивчення цієї дисципліни. Курсова робота сприяє розвитку навичок практичного використання теоретичних знань та самостійного й творчого розв'язання конкретних завдань.

Курсова робота з навчальної дисципліни «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» виконується відповідно до робочого навчального плану в 1-му семестрі 1-го курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародна та європейська економічна інтеграція». На виконання курсової роботи передбачається 20–40 годин самостійної роботи від загальної кількості годин, відведеної на вивчення дисципліни.

Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни, має пов'язуватися з практичними реаліями сучасності та передбачати можливість проведення наукового дослідження за фаховим науковим спрямуванням. Курсове дослідження дозволить поглибити та систематизувати сучасні знання здобувача вищої освіти з теоретичних питань і проблем, що існують у розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин в умовах міжнародної та європейської економічної інтеграції, набутти практичних навичок у сфері міжнародної економічної діяльності та її регулятивного забезпечення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми та робочої програми навчальної дисципліни «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» робота студента над курсовою дозволить сформувати загальні (ЗК) та фахові (ФК) компетентності:

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин, поглиблення міжнародної економічної інтеграції на всіх рівнях їх реалізації.

ФК2. Здатність визначати й оцінювати глобальні проблеми сучасності, аналізувати світові інтеграційні процеси та визначати їх компаративні переваги.

ФК3. Здатність аналізувати моделі розвитку національних економік, розробляти та оцінювати експортні стратегії країни із застосуванням навичок сучасної економічної дипломатії та адвокації інтересів

вітчизняних підприємств на європейських ринках в умовах асоціації України з ЄС.

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології та міжнародний трансфер технологій для розуміння феномену нової економіки в умовах Індустрії 4.0.

ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн ЄС і України з позиції національних економічних інтересів, визначати смарт-спеціалізацію регіонів і оцінювати практичні аспекти реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС.

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням міжнародних логістичних операцій та особливостей реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота має практично-розрахунковий характер теоретико-аналітичного дослідження за обраною темою.

Метою виконання курсової роботи з дисципліни «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» є визначення та розкриття сутності сучасних проблем розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин, оцінка їх впливу на світогосподарські процеси, визначення можливих шляхів їх подолання; оцінка економічного потенціалу України, умов і шляхів інтегрування економіки країни до світового господарства, участі в регіональному співробітництві, інтеграційних процесах.

Для досягнення мети курсової роботи здобувачі вищої освіти мають вирішити комплекс **загальних завдань** дослідницького і практичного характеру, включаючи:

- глибоке вивчення теоретичних питань, узагальнення та осмислення знань з обраної теми;
- практичне застосування сучасних методичних підходів та дослідницьких методів для вивчення об'єкта й предмета дослідження;
- самостійне вивчення, збір, систематизацію, обробку й аналіз інформації з обраної теми;
- аналіз та порівняння різних точок зору на сучасні економічні процеси;
- вироблення навичок чітко висловлювати свою думку, формулювати обґрунтовані висновки та пропозиції.

Виконана курсова робота дозволяє викладачу перевірити рівень опанування здобувачем вищої освіти певної теми та його вміння творчо підходити до вирішення **конкретних завдань**:

- систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою вирішення складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин, міжнародної та європейської економічної інтеграції;
- аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали;
- досліджувати та оцінювати прояви економічного глобалізму, пропонувати на основі аналізу сучасних світових інтеграційних процесів шляхи використання їх компаративних переваг для світових ринків;

– досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік, розробляти та оцінювати експортні стратегії України із застосуванням навичок сучасної економічної дипломатії в умовах міжнародної інтеграції;

– здійснювати оцінку діяльності глобальних фірм на основі міжнародного бізнес-менеджменту з метою виявлення їх конкурентних переваг на світових ринках;

– розуміти закономірності нової економіки з урахуванням конвергенції знань і технологій для суспільства, процесів поширення провідних зростаючих технологій нової промислової революції, міжнародного трансферу технологій і трансформації під їх впливом світового господарства;

– розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин, міжнародної економічної інтеграції;

– презентувати результати власних досліджень.

Діяльність здобувача вищої освіти починається із визначення теми курсової роботи, об'єкта дослідження й отримання на випусковій кафедрі завдання із методичними рекомендаціями щодо її розробки. Тематика курсових робіт визначається і затверджується кафедрою міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова. Обираючи тему курсової роботи, здобувач вищої освіти повинен пам'ятати, що дослідження, здійснене в курсовій роботі, можна продовжити у наступних наукових працях, зокрема під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

З вибором теми починається співпраця здобувача вищої освіти з керівником курсової роботи. На стадії підготовки виконання курсової роботи здобувач вищої освіти розробляє і погоджує з керівником її детальну структуру.

Керівник здійснює:

– допомогу здобувачу вищої освіти в уточненні теми роботи і розробці її плану;

– консультування щодо відбору необхідної інформації для написання роботи;

– рекомендації щодо вибору літературних джерел: наукової, методичної і спеціальної літератури;

– консультування щодо змісту роботи;

– контроль за виконанням окремих етапів роботи;

– консультування щодо оформлення роботи.

Керівник курсової роботи звертає увагу здобувача вищої освіти на недоліки в роботі (стиль викладу, оформлення, зміст підрозділів тощо), але не виправляє їх сам. Курсова робота має бути написана на основі глибокого вивчення спеціальної літератури щодо об'єкта та предмета дослі-

дження, включати елементи самостійного судження й осмислення, аналіз статистичного матеріалу тощо.

Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи. На захисті курсової роботи можуть бути присутні здобувачі вищої освіти, які мають право ставити запитання та висловлювати міркування/зауваження щодо роботи.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати логіку побудови, виклад матеріалу в ній має бути послідовним, саме дослідження має бути завершеним.

Курсова робота складається з наступних частин:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- перший (теоретичний) розділ;
- другий (аналітично-розрахунковий) розділ;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

2.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи оформлюється за встановленою формою (додаток А).

2.2. Зміст

Зміст відображає послідовність розташування складових курсової роботи: вступу, назви всіх розділів і підрозділів, висновків, бібліографічного списку, додатків. Назви розділів і підрозділів мають бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. У змісті вказується номер сторінки, з якої починається викладення кожної частини (додаток Б).

2.3. Вступ

Обсяг – **2–3 сторінки**. У вступі:

- обґрунтовується актуальність обраної теми;
- визначаються мета та завдання роботи;
- визначаються об'єкт і предмет дослідження;
- аналізується ступінь вивчення проблеми;
- зазначаються використані методи й інформаційна база дослідження;
- розкривається структура роботи.

Обґрунтування актуальності обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності має бути небагатослівним: достатньо показати головне – сутність проблемної ситуації, що визначає актуальність теми.

Від обґрунтування актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання **мети дослідження**, а також вказати на конкретні **завдання**, які належить вирішити відповідно до цієї мети. Метою будь-якого економічного дослідження є отримання певного конкретного результату – оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, виведення формули, встановлення параметрів і властивостей об'єкта тощо.

Наприклад: **Метою** курсової роботи на тему «Вплив угоди про асоціацію України з ЄС на їх економічну безпеку» є визначення особливостей економічної безпеки України та країн ЄС в умовах угоди про асоціацію.

Формулювання завдань наводиться у вигляді переліку: вивчити..., описати..., встановити..., з'ясувати... тощо. Постановку завдань необхідно робити ретельно, оскільки опис їх вирішення має скласти зміст розділів курсової роботи. Кількість завдань дорівнює кількості підрозділів роботи: наприклад, усього 6 завдань по 3 завдання на кожен розділ роботи (додаток Б).

Наприклад: **Завданнями** курсової роботи на тему «Вплив угоди про асоціацію України з ЄС на їх економічну безпеку» (дивись додаток Б) є такі:

1. Визначити основні теоретичні підходи щодо визначення економічної безпеки.
2. Проаналізувати загальний стан економічної безпеки у країнах ЄС.
3. З'ясувати основні методи щодо аналізу оцінки стану економічної безпеки країн.
4. Проаналізувати стан економічної безпеки ЄС.
5. Надати компаративну оцінку рівня економічної безпеки України в умовах угоди про асоціацію України з ЄС.
6. Сформулювати ефективні рекомендації щодо підвищення рівня економічної безпеки країн ЄС та України в контексті їх подальшої інтеграції.

Вступ також має містити визначення об'єкта та предмета дослідження. **Об'єкт дослідження** – це вся сукупність відносин різних аспектів теорії та практики науки, що надає джерело інформації для дослідження; або це явище, процес, що потребує вивчення. **Предмет наукового дослідження** знаходиться в межах об'єкта і відображає лише суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, що є головним для вивчення конкретного предмета певного об'єкта дослідження.

Наприклад: **Об'єктом дослідження** є розвиток економічної безпеки країн світу. **Предметом дослідження** – трансформація економічної безпеки України в умовах асоціації з ЄС.

Ступінь вивчення проблеми – це коротка характеристика раніше виконаних досліджень із зазначеної тематики. Тут слід назвати авторів, що вивчають або вивчали конкретну проблематику, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до вирішення того чи іншого питання, пропозиції окремих авторів, а також виказати своє ставлення до вирішення проблеми, запропонувавши правильний та економічно обґрунтований варіант її вирішення.

Методика – це спосіб, алгоритм виконання дослідження. Інструментарій аналізу в роботі слід оформити не як простий перелік загальнонаукових та специфічних методів, а у тісному взаємозв'язку з явищами та процесами, що досліджуються, тобто перерахувати їх потрібно логічно, коротко і змістовно, зазначаючи, що саме досліджували тим чи іншим методом.

Наприклад: *Під час вирішення завдань, поставлених у дослідженні, застосовано: метод історичного аналізу (під час висвітлення розвитку співпраці України з міжнародними економічними організаціями); метод спостереження (в процесі моніторингу динаміки міжнародної торгівлі та світового ВВП); метод абстрактно-логічного аналізу (в процесі виокремлення чинників, що зумовлюють ефективність міжнародної фінансової лібералізації); метод аналізу та синтезу (під час інтеграції досліджень міжнародної торгівлі та економічного зростання); описово-аналітичний та статистико-економічний методи (під час побудови статистичних та аналітичних таблиць для порівняння тенденцій впливу експортного сектору на ВВП регіонів та України загалом); графічного (з метою побудови графічних зображень та наочної демонстрації отриманих результатів); кореляційного та регресійного аналізу.*

У характеристиці **використаних джерел** слід зазначити базові навчальні та наукові видання, законодавчі акти, довідники, статті, звіти, розділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальністю викладу, глибиною розробок.

Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає в себе N найменувань літератури, N електронних публікацій».

2.4. Основна частина

Обсяг – приблизно **20–24 сторінки**. Тут розкривається основний зміст курсової роботи. Основна частина має складатися з двох розділів. Всередині розділу зазвичай розглядаються декілька самостійних питань, які виділяються в окремі підрозділи. Зміст розділів повинен відповідати їх назві та загальній темі роботи.

Перший розділ (10–12 сторінок) має бути **теоретичним** і є методологічною основою для дослідження конкретної тематики. У ньому форму-

люється проблематика дослідження, досліджуються всі точки зору, обґрунтовуються і розкриваються методи дослідження. У цьому розділі має бути показано, які існують теоретичні підходи до проблеми, визначені методи, найбільш прийнятні для її вирішення.

Другий розділ (10–12 сторінок) основної частини має бути більш конкретним, **аналітично-розрахунковим**, детально розкривати сутність теми роботи. У ньому досліджується сучасний стан питання, динаміка, вплив різноманітних чинників, проводиться аналіз існуючих проблем. У цьому розділі бажано дати оцінку повноти вирішення визначених завдань, достовірності одержаних результатів (характеристик, показників), їх порівняння з аналогічними дослідженнями українських та зарубіжних авторів. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи. Також розділ має містити самостійні розрахунки та відповідну інтерпретацію отриманих результатів студентом з досліджуваної проблеми (економічна ефективність, прогнозування, виявлення тенденцій, моделювання, класифікація тощо). Розглядаються прогнозні тренди розвитку проблеми, шляхи її подолання. Обмірковуються стратегія та механізми практичного вирішення проблеми.

Не допускаються переписування, запозичення з інших публікацій без посилання на джерело.

2.5. Висновки

Обсяг – **2–4 сторінки**. Висновки є заключною частиною курсової роботи. Тут викладаються висновки і пропозиції, що становлять предмет захисту, – найважливіші наукові та практичні кінцеві результати виконаної роботи, які доводять досягнення автором поставленої мети дослідження.

Висновки і пропозиції формулюються за нумерованими пунктами послідовно за кожним розділом роботи. Висновки роботи за кількістю та змістом мають відповідати кількості завдань дослідження, окреслених у вступі, послідовно за кожним розділом роботи. Таким чином пов'язуються між собою зміст (структура), завдання та висновки дослідження. Опис об'єкта, методика дослідження та інший зміст основної частини роботи у висновках не дублюються.

Висновки і пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, ясно, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кожен пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження («визначено...») і доказу («оскільки...», «на підставі...»).

Усі частини курсової роботи мають бути логічно пов'язані між собою і доповнювати одна одну.

2.6. Список використаних джерел

Після тексту курсової роботи наводиться список використаних джерел. Кількість джерел літератури має складатися не менше ніж з 20 най-

менувань. На всі вказані джерела обов'язково мають бути відповідні посилання в тексті роботи. За виключенням класичних наукових праць до переліку літературних джерел не доцільно вносити праці, термін видання яких перевищує 5 років.

2.7. Додатки

У додатки виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо. Використовуючи в тексті роботи будь-які матеріали або дані з додатків, слід робити посилання на відповідний додаток.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконаною і оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша формату А4. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, вирівнювання основного тексту – по ширині.

Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим – 20 мм, правим – 15 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм. Абзацний виступ має бути скрізь однаковий – 1,0 см.

Обсяг роботи – **25–30 сторінок**.

Текст роботи має бути лаконічним, без надмірно докладних описів відомих речей, повторів або відхилень від основної теми та **обов'язково містити посилання на використані літературні джерела**, останні публікації в періодичній літературі з проблеми, що досліджується.

У тексті бажано уникати складних і громіздких конструкцій. Не варто писати в роботі «я думаю», «я пропоную» тощо. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини «на нашу думку» (тобто на Вашу і керівника).

У роботі допускаються лише загальноприйняті скорочення слів (СНД, ООН та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

Текст роботи поділяється на розділи і підрозділи, які повинні мати порядкові номери. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах усієї роботи. Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами: перша цифра означає номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад: 2.3 (другий розділ, третій підрозділ).

Назви розділів роботи пишуться з нової сторінки великими літерами по центру (накреслення жирне). Перенесення частини слова в назві не допускається. Перед назвою підрозділу робиться інтервал в 1 рядок. Заголовки підрозділів пишуться жирним накресленням, вирівнювання – по ширині.

Крапка після назв розділів, підрозділів, таблиць, діаграм, графіків тощо не ставиться (додаток В).

Нумерація сторінок роботи має бути наскрізною, включаючи список літератури і додатки. Першою сторінкою є титульний аркуш, другою – зміст роботи і т. д. Нумери сторінок проставляються арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Рисунки та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включаються в загальну нумерацію.

Усі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. У правому верхньому куті над найменуванням таблиці пишеться слово «Таблиця» з позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання – по центру. Крапка після назви таблиці не ставиться (додаток Г).

Таблиці, які наведені в додатку, нумеруються як додатки. Заголовки в рядках таблиці слід писати стисло і зрозуміло, без скорочень слів. У графах таблиці обов'язково вказуються одиниці виміру. До кожної таблиці подається примітка з посиланням на джерело, звідки взяті цифрові дані. Під час перенесення таблиці на наступну сторінку стовпці нумерують і повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Заголовок таблиці не повторюють, пишуть: «Продовження табл. 2.3».

Усі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення тощо) називаються рисунками, в тексті вони позначаються словом «Рис.» із позначенням номера розділу і номера рисунка в його межах. Підпис до рисунка розташовується під ним (додаток Д).

Усі математичні формули і вирази, які є в роботі, необхідно пояснити. Якщо формула запозичена з літератури, можна обмежитися посиланням на джерело і розкрити значення символів, що входять до неї. Оригінальні формули пояснюються під час їх обґрунтування. При цьому наводяться не всі елементарні проміжні результати, а лише основні етапи виведення формули і кінцевий результат.

Позначення величин пояснюють за їх першої появи в тексті. Доцільно пояснювати всі позначки, що містить заключна формула, особливо, якщо ця формула є розрахунковою. Усі математичні вирази, а також знаки математичних дій у тексті з метою досягнення єдиного стилю друкуються прописними літерами. Під час написання математичних формул особливу увагу слід звертати на чітке виділення індексів і показників ступеня, розташування і довжину дробової риски тощо. Формули в курсовій роботі підлягають наскрізній нумерації. Номер формули розташовується в круглих дужках і нумерується на правій стороні аркуша на рівні останнього рядка формули.

Наприклад:

$$T = \frac{E + L}{ВВП} \times 100 \% \quad (1.1) [22, \text{с. 27}]$$

Усі наведені в курсовій роботі цитати, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати посилання на джерело. Посилання наводяться після згадки джерела або цитати з нього, для цього проставляють розташований у квадратні дужки порядковий номер, під яким це видання значиться в списку літератури, та номер сторінки, наприклад: [11, с. 23].

Список використаних джерел має бути сформований одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку заголовків (прізвищ перших авторів або назв джерел);
- у хронологічному порядку.

Спочатку мають бути наведені джерела кирилицею, далі – джерела латиною.

Бібліографічні описи посилань у списку повинні мати повну форму відображення бібліографічної інформації.

Перелік використаних джерел рекомендується складати у певній послідовності:

- закони України;
- укази Президента України;
- декрети і постанови Кабінету Міністрів України;
- монографії, книги, статті, збірки документів;
- іноземні джерела;
- статистичні щорічники та бюлетені;
- ресурси електронних бібліотек.

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожен документ нумерується окремо. Зразки оформлення різних літературних джерел наведені в додатку Е. Приклад оформлення списку використаних джерел наведений у додатку Ж.

Додатки до курсової роботи слід оформляти як продовження тексту, кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі рядковими літерами симетрично до тексту сторінки. Праворуч рядка над заголовком має бути надруковане слово «Додаток» і прописна буква, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно прописними буквами алфавіту: А, Б, В, Г, Д, Ж, Е, З і т. д. Виключається вживання букв Ї, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Додатки повинні мати наскрізну з текстом нумерацію сторінок.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи складається з таких основних етапів:

1. Визначення напрямку дослідження.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою.
4. Складання плану курсової роботи.
5. Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи.
6. Оформлення курсової роботи.
7. Здача роботи керівникові для отримання відгуку.
8. Захист роботи.

Визначення напрямку дослідження. Обираючи напрям дослідження, доцільно користуватись запропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням здобувача вищої освіти та його наукового керівника.

Вибір теми курсової роботи. Тема курсової роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки і господарської практики. Вибір і затвердження теми здійснюється, виходячи з тематики наукових досліджень кафедри з урахуванням наукових інтересів здобувачів вищої освіти.

Обираючи тему, слід враховувати можливість одержання відповідних матеріалів (звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, наявність літературних джерел, власні напрацювання.

Рекомендовані теми курсових робіт наведено в додатку 3.

Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою. Головним завданням цього етапу є збір матеріалу відповідно до затвердженої теми. Для написання курсової роботи підбираються та вивчаються літературні джерела, що є основою наукового дослідження, складається бібліографія. При цьому спочатку необхідно опрацювати основну літературу з теми (підручники, теоретичні статті), а потім – прикладну (законодавчі акти, статті з конкретних досліджень тощо).

Праці вчених, спеціалістів, законодавчі та нормативні акти є методологічною та методичною основою роботи над темою. Монографії та статті дозволяють проаналізувати сутність та причинно-наслідкові зв'язки явищ, що вивчаються. За допомогою статистичних збірників і довідників можна знайти необхідні факти та цифри, що підтверджують теоретичні положення й висновки.

Обираючи літературу, слід врахувати, якою мірою це джерело присвячене безпосередньо темі дослідження, розкриває і аналізує її зміст. Бажано використовувати джерела, видані останнім часом.

Складання плану курсової роботи. Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами здобувач вищої освіти самостійно складає план курсової роботи, який включає в себе: вступ, два розділи, що розкривають тему, висновки та додатки (за необхідності).

План повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин. План обговорюється з науковим керівником, у разі необхідності коректується, потім затверджується.

Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи. Згідно з планом шляхом систематизації та обробки зібраних матеріалів формується текст курсової роботи, виконуються розрахунки, ілюстративний матеріал (рисунки, таблиці), обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки.

Текст курсової роботи має бути відредагованим, стилістично витриманим. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до вимог, викладених у пункті 3 цього методичного видання.

Підготовка до захисту курсової роботи. Згідно з регламентом здобувач вищої освіти зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку та для отримання відгуку у встановлений термін. У відгуку відзначаються позитивні та негативні сторони курсової роботи, оцінюється ступінь самостійності формулювання основних положень і висновків, наявність елементів творчого пошуку і новизни, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи і робиться висновок про допуск до захисту.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам цих рекомендацій робота має бути перероблена з урахуванням усіх зауважень. Повторно робота подається до захисту з попереднім відгуком.

Порядок захисту курсової роботи. Захист курсової роботи проводиться гласно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи. Склад комісії та конкретні терміни захисту курсових робіт затверджуються розпорядженням декана факультету.

Час виступу здобувача вищої освіти не повинен перевищувати 8 хвилин, виступ має бути стислим та конкретним. Захист курсової роботи розпочинається з доповіді, яка структурно складається з трьох частин:

1) вступ – 2–3 хвилини (короткий зміст вступу до роботи – обґрунтування вибору теми, мета, завдання, методика дослідження тощо);

2) інформація про виконану роботу – 2–3 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);

3) виклад результатів дослідження, що становлять предмет захисту, – 2–3 хвилини (висновки, тобто зміст висновку роботи).

Члени комісії можуть ставити питання з метою визначення рівня опрацювання здобувачем вищої освіти обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлене запитання.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання та захист курсової роботи оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який без поважної причини не подав курсову роботу у зазначений термін або не захистив її, вважається таким, що має академічну заборгованість. У разі отримання незадовільної оцінки здобувач вищої освіти за рішенням комісії виконує курсову роботу за новою темою або переопрацьовує попередню роботу. Лише після успішного захисту курсової роботи здобувача вищої освіти допускають до складання екзамену з дисципліни.

Курсова робота та її захист оцінюється за такими критеріями:

26–30 балів – здобувач вищої освіти показав глибокі теоретичні знання дисципліни. Оволодів такими первинними навичками дослідної роботи, як збір даних, аналіз, творче осмислення, формулювання висновків. Висловлює свої пропозиції та рекомендації щодо предмета дослідження. Виконав роботу, грамотно використовуючи науковий стиль викладу. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений термін. На захисті продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, чітко і впевнено відповів на питання членів комісії.

21–25 балів – здобувач вищої освіти показав досить високі теоретичні знання дисципліни. Оволодів такими первинними навичками дослідної роботи, як збір даних, аналіз, осмислення їх, формулювання висновків. Висловлює власні пропозиції та рекомендації стосовно предмета дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування. Виконав роботу, грамотно використовуючи науковий стиль викладу, але припустився нечисленних граматичних та стилістичних помилок. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений термін. На захисті продемонстрував ґрунтовні знання за темою дослідження, відповів на питання членів комісії.

15–20 балів – здобувач вищої освіти показав достатні теоретичні знання з дисципліни. В основному оволодів такими первинними навичками дослідної роботи, як збір даних, аналіз, осмислення їх, формулювання висновків, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки та неточності. Не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх. Припускається помилок в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату. Допускає численні граматичні

та стилістичні помилки. На захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові питання членів комісії.

1–14 балів (незадовільна оцінка) – під час захисту здобувач вищої освіти продемонстрував повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин : колективна монографія / за ред. О. В. Баула, Т. М. Вісіна, В. В. Вісин та ін. Луцьк : Вежа Друк, 2017. 317 с.
2. Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Міжнародні економічні відносини. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.
3. Геоекономічні сценарії розвитку і Україна : монографія / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Академія, 2010. 323 с.
4. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
5. Глобальні проблеми сучасності : підручник / за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 632 с.
6. Голиков А. П. Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2009. 222 с.
7. Голиков А. П., Черномаз П. О. Международные экономические термины : словарь-справочник. К. : Центр учебной литературы, 2008. 376 с.
8. Григорова-Беренда Л. І. Україна в системі світогосподарських зв'язків : дистанційний курс // Навчально-методична праця. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017-2021. URL: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1498>
9. Довгаль О. А., Панкова Ю. М. Соціокультурні фактори розвитку сучасних форм міжнародного бізнесу : монографія. Харків : Видавець О. А. Мірошніченко, 2021. 224 с.
10. Економічна асоціація України з Європейським Союзом : монографія / за ред. О. І. Шниркова, В. І. Муравйова. К. : Київський університет, 2015. 415 с.
11. Економічна глобалізація : підручник / за ред. А. С. Філіпенка. К. : Київський університет, 2009. 543 с.
12. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.

13. Зовнішня торгівля України: ХХІ ст. : монографія / за ред. А. А. Мазаракі. К. : КНТЕУ, 2016. 700 с.
14. Зони вільної торгівлі на початку ХХІ століття : монографія / за ред. О. І. Шниркова, В. І. Муравйова. К. : Київський університет, 2013. 399 с.
15. Козак Ю. Г., Спорек Т., Засць М. А. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2017. 332 с.
16. Куцик П. О., Ковтун О. І., Башнянин Г. І. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
17. Матюшенко І. Ю., Беренда С. В., Резніков В. В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 495 с.
18. Міжнародні економічні відносини / за ред. Ю. Г. Козака, М. А. Зайця. Одеса: ПЛУТОН, 2016. 352 с.
19. Міжнародні економічні відносини / за ред. Ю. Козака. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
20. Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посібник / за ред. О. І. Шниркова. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2017. 183 с.
21. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
22. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. І. М. Школи. 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. 544 с.
23. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посібник / за ред. С. М. Шкарлета, М. П. Бутка. К. : Центр учбової літератури, 2016. 527 с.
24. Проблеми розвитку третього сектора та соціально-орієнтованої економіки в Україні і світі : збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції 30 березня 2021 року. Полтава-Харків : ПДАА ; ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 145 с.
25. Резнікова Н. Економічна незалежність країн в умовах глобальних трансформацій. К. : Аграр Медіа Груп, 2018. 460 с.
26. Резніков В. В. Державна політика у сфері європейської інтеграції України : теорія, методологія, практика. Харків : НУЦЗУ, 2020. 325 с.
27. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 268 с.
28. Світова економіка : підручник / за ред. О. І. Шниркова, В. І. Мазуренка, О. І. Рогача. К. : Київський університет, 2018. 616 с.
29. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. проф. Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.

30. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність. К. : Знання, 2007. 670 с.
31. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія : підручник. К. : Либідь, 2008. 408 с.
32. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини, економіка, країнознавство, туризм. Харків, 2016–2021. Вип. 1–5.
33. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Серія : Економічні науки. К., 2016–2021.
34. <https://ec.europa.eu/eurostat> – офіційний сайт Статистичної служби Європейської комісії (Євростат)
35. www.customs.gov.ua – офіційний сайт Державної митної служби України
36. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України
37. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України
38. www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України
39. www.rada.gov.ua – офіційний сайт ВР України
40. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України
41. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку
42. www.wto.org – офіційний сайт СОТ
43. www.unctad.org – офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД)
44. www.europarl.europa.eu/portal/en – офіційний сайт Європарламенту
45. www.ec.europa.eu/info/index_en – офіційний сайт Європейської комісії
46. www.consilium.europa.eu/en/european-council – офіційний сайт Ради Європи
47. www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html – офіційний сайт Європейського Центробанку
48. <https://www.world-economics-journal.com> – World economics journal
49. <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/14679701> – The World economy
50. <https://www.researchgate.net/journal/Global-Economy-Journal-1524-5861> – Global Economy Journal
51. <https://www.hilarispublisher.com/global-economics.html> – Journal of Global Economics
52. <https://www.tandfonline.com/toc/rger20/current> – Global Economic Review
53. www.researchgate.net – Researchgate (Міжнародна мережа наукових досліджень)

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»
на тему: **«ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС НА ЇЇ
ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ»**

Студента 1 курсу, групи УЕІ-51
спеціальності «Міжнародні економічні
відносини»
освітньої програми «Міжнародна та
європейська економічна інтеграція»
другого (магістерського) рівня вищої
освіти
Іваненка О. С.

Керівник д.е.н., проф. Гончаренко В. В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Кількість балів: _____

Члени комісії _____ Гончаренко В. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ Григорова-Беренда Л. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ Касьян С. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2022

Приклад оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретико-методичні підходи щодо економічної безпеки країн світу	5
1.1. Теоретичні основи визначення економічної безпеки	5
1.2. Загальна характеристика економічної безпеки країн ЄС	8
1.3. Методика дослідження економічної безпеки України в умовах Угоди про асоціацію з ЄС	11
Розділ 2. Аналіз стану економічної безпеки країн ЄС та України в умовах Угоди про асоціацію	13
2.1. Стан економічної безпеки країн ЄС на світовій арені	13
2.2. Компаративна характеристика рівня економічної безпеки України в умовах Угоди про асоціацію з ЄС	19
2.3. Рекомендації щодо покращення стану економічної безпеки України в умовах асоціації з ЄС	23
Висновки	26
Список використаних джерел	28
Додатки	30

Приклад оформлення назв та тексту розділів і підрозділів

**РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЄС
ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ**

**2.1. Стан економічної безпеки країн Європейського Союзу на
світовій арені**

Протягом останнього десятиліття світове соціально-економічне середовище зіткнулося з основними корективами, що зумовлені глобалізацією, технічним прогресом та зміною політичних інтересів.

Країни-члени Європейського Союзу мають значний позитивний досвід реалізації євроінтеграційних концепцій на міжнародному рівні. Їх урядові органи використовують різноманітну кількість інструментів та важелів економічного впливу на захист власних національних інтересів та забезпечення суверенності [44, с. 22].

Станом на 2020 рік положення економічної безпеки як інтеграційного об'єднання в цілому, так і окремих його суб'єктів загалом є цілком задовільним. Про це свідчить аналіз основоположних економічних показників, динаміку кожного з яких варто розглянути більш детально окремо (табл. 2.1).

Борг є ключовим фактором, що визначає рівень економічної безпеки держави. Це важливе джерело фінансування.

Відповідно до інформації, поданої на рис. 2.1, Данія та Швеція є найбільш захищеними країнами. За ними ідуть Естонія, Люксембург, Латвія, Словаччина, Болгарія, Чеська Республіка, рівень державного боргу яких є також в прийнятних межах.

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

Топ-10 найбільш конкурентоспроможних
регіонів ЄС у 2019 році

Країна	Регіон	Код регіону	Регіональний індекс конкурентоспроможності ЄС
Швеція	Стокгольм	SE11	1,08
Нідерланди	Утрехт	NL31	1,05
Данія	Ховедстаден	DK01	1,02
Люксембург	Люксембург	LU00	0,93
Німеччина	Обербайерн	DE21	0,92
Нідерланди	Флеволанд та Північна Голландія	NL00	0,90
Фінляндія	Хельсинкі Уусимаа	FI1B	0,87
Франція	Іль-де-Франс	FR10	0,84
Німеччина	Гамбург	DE60	0,81
Німеччина	Дармштадт	DE71	0,78

Джерело: складено автором за матеріалами [49]

Приклад оформлення рисунків

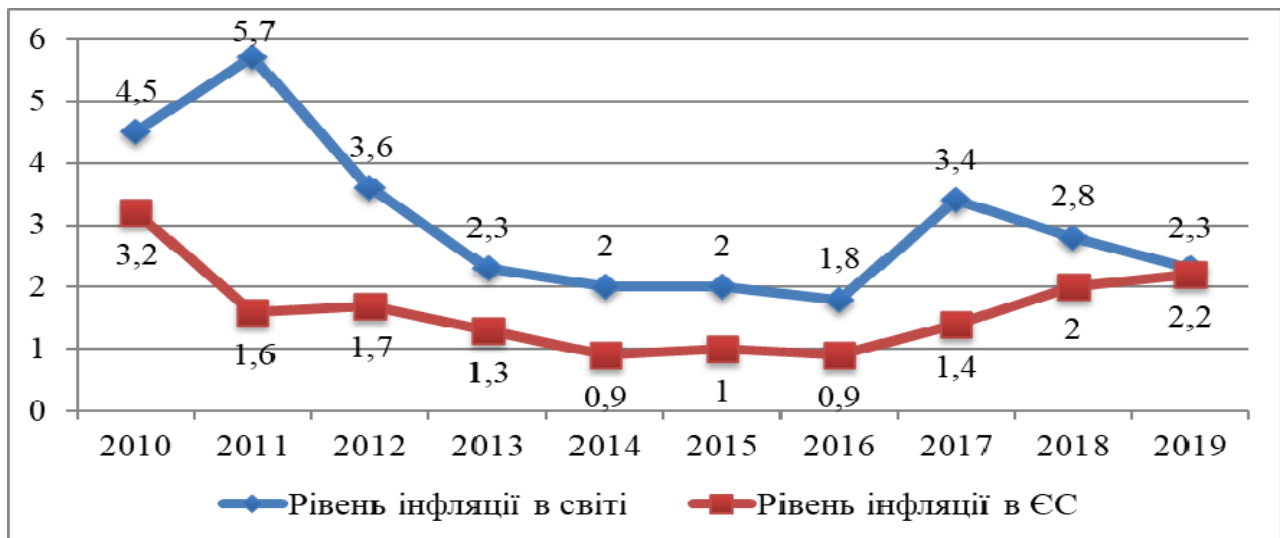

Рис. 2.6. Динаміка змін рівня інфляції в світі та ЄС за 2010–2019 рр.
Джерело: складено автором за матеріалами [36]

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Один автор	Резніков В. В. Державна політика у сфері європейської інтеграції України: теорія, методологія, практика. Харків : НУЦЗУ, 2020. 325 с.
Два-три автори	Матюшенко І. Ю., Беренда С. В., Резніков В. В. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 495 с.
Чотири автори та більше	Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / за ред. проф. О. І. Шниркова. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2017. 183 с.
Монографії	Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
Без автора	Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
Багатотомний документ	Захарченко В. И., Кузнецов Э. А. Сумма знаний в экономике : справочное пособие для студ. эконом. спец. : в 2 т. Одесса : Наука и техника, 2017. Т. 1. 352 с. Захарченко В. И., Кузнецов Э. А. Сумма знаний в экономике : справочное пособие для студ. эконом. спец. : в 2 т. Одесса : Наука и техника, 2018. Т. 2. 428 с.
Матеріали конференцій	Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин : матеріали XVI науково-практичної конференції молодих вчених, м. Харків, 2 квітня 2021 р. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 180 с.
Словники	Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. / О. М. Андрєєва та ін. ; ред. кол. : В. В. Копійка (голова) та ін. К. : Київський університет, 2019. 367 с.
Атласи	Україна : екол.-геогр. атлас: присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін. ; Рада по вивч. продукт. сил України та ін. К. : Варта, 2006. 217 с.
Стандарти	Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : (ГОСТ 7.1–2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Чинний з 2007–07–01. К. : Держспоживстандарт України, 2007. III, III, 47 с. ; 29 см. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).

Частина книги, періодичного видання	Мельник О. Г. Модульний принцип формування інвестиційних пропозицій пріоритетних напрямків розвитку високих технологій. <i>Бізнес Інформ</i>. 2015. № 6. С. 79–86. Матюшенко И. Ю. Индикаторы уровня развития человеческого капитала и формирования проактивного государства. <i>Человеческий капитал: теория и практика управления в социально-экономических системах</i> : монография. М. : ИНФРА-М, 2014. 16 с.
Електронні ресурси	Костенко Л. Й. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті. <i>Бібліотечний вісник</i>. 2003. № 4. С. 43. URL: http://www.nbuv.gov.ua./articles/2003/03klinko.htm (дата звернення: 12.12.2020).

Примітки: бібліографічний опис оформлюється згідно з Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015.

Приклад оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ від 29 жовтня 2013 року № 1277. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1277.
2. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин : колективна монографія / за ред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
3. Емерсон М., Мовчан В. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. К. : Центр європейських політичних досліджень, 2016. 255 с.
4. Левчук О. В. Економічна безпека України в контексті глобалізаційних викликів. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 8. С. 59–64.
5. Матюшенко І. Ю., Михайлова Д. О. Основні напрями програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт» 2020 і вибір пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки України. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2014. № 1144, вип. 3 (1). С. 120–127.
6. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
7. Світова економіка : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 268 с.
8. Інформація про бюджет ЄС. URL: http://ec.europa.eu/budget/figures/interactiv/eindex_en.cfm (дата звернення: 12.08.2021).
9. Gryshova I. The Paradox of Value and Economic Bubbles: New Insights for Sustainable Economic development / I. Gryshova, T. Shabatura, S. Girdzijauskas et al. *Sustainability*. 2019. № 11. P. 68–88.

Рекомендовані теми курсових робіт

1. «Економіка знань»: сутність і перспективи розвитку.
2. «Римський клуб» та його внесок у вирішення глобальних проблем людського суспільства.
3. Антиглобалізм: історія виникнення, сутність і основні положення.
4. Аутсорсинг і офшоринг у міжнародному поділі праці: сутність і приклади застосування.
5. ВЕФ, його роль та значення у розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин.
6. Вплив економічної ментальності на розвиток інтеграційних процесів у глобалізованому світі.
7. Вплив процесів економічної глобалізації на відкритість економік країн світу. Причини та приклади збільшення відкритості.
8. Впровадження інноваційних фінансових технологій в умовах цифрової трансформації глобальної фінансової системи.
9. Впровадження кластерної концепції в Україні: можливості, що відкриваються, і проблеми реалізації.
10. Галузеві особливості інноваційних стратегій ТНК.
11. Геоекономіка як наука: призначення та досліджувані питання.
12. Глобалізація і суперечності розвитку сучасних МЕН.
13. Глобалізація й потенційна проблема світової нестабільності.
14. Глобалізація та регіоналізація в сучасних міжнародних відносинах.
15. Глобальна урбанізація та індустріалізація: взаємозв'язок і взаємозалежність. Перспективи, проблеми.
16. Екзогенні та ендогенні ризики трансформації економіки України.
17. Експортний потенціал галузі _____ економіки України.
18. Експортний потенціал _____ області України та його вплив на зовнішньоекономічні зв'язки країни.
19. Енергетичні кооперативи в країнах ЄС: можливості для України.
20. Європейські об'єднання кооперативів та їх роль у формуванні соціально-орієнтованої економіки ЄС.
21. Житлові кооперативи як інструмент вирішення житлових проблем населення в країнах ЄС.
22. Індикатори економічної глобалізації.
23. Інноваційна модель розвитку як основна модель економічно розвинених країн світу.
24. Інтернаціоналізація виробництва як наслідок поглиблення міжнародного поділу та кооперації праці. Етапи інтернаціоналізації виробництва.

25. Інтернаціоналізація науково-дослідної діяльності та інновацій: сутність, напрямки, провідні галузі.
26. Інтернаціоналізація світового господарства як наукова категорія. Сутність і рівні інтернаціоналізації.
27. Кооперативи в аграрному секторі економіки ЄС.
28. Кооперативні банки та кредитні спілки як частина «третього сектора» економіки ЄС.
29. Концепція сталого розвитку як глобальна доктрина сучасності: визначення, витоки, виникнення.
30. Масштаби діяльності ТНК на сучасному етапі транснаціоналізації.
31. Мегарегіональні проекти за участю ЄС.
32. Мегарегіональні угоди як новий етап розвитку багатостороннього регулювання міжнародної торгівлі.
33. Методи здійснення міжнародної економічної інтеграції.
34. Міжнародна кооперація праці, її сутність, типи, форми та рівні.
35. Міжнародні фінансові організації, їх роль та значення для розвитку світової та національних економік.
36. Місце та роль України в системі міжнародних торговельно-економічних зв'язків.
37. Науково-технічний прогрес як глобальна риса сучасності. Його позитивні та негативні наслідки.
38. Особливості моделі наздоганяючого розвитку.
39. Особливості розвитку інтеграційних процесів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні: АСЕАН і АТЕС.
40. Особливості розвитку міжнародних логістичних процесів під впливом глобалізації.
41. Оцінка позитивних і негативних сторін глобалізації.
42. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності в процесі становлення інформаційної економіки.
43. Підходи до історичної періодизації економічної глобалізації.
44. Проблеми розвитку третього сектора та соціально-орієнтованої економіки в Україні і світі.
45. Проблема світової заборгованості. Стан, перспективи, загрози та шляхи їх подолання.
46. Просторова економіка. Зміст, стан розвитку, значення для наукового аналізу та розвитку світового господарства.
47. Розвиток багатонаціонального підприємництва як складова частина економічної глобалізації.
48. Розвиток конкурентних відносин в умовах фінансової глобалізації.
49. Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів.

50. Розвиток «третього сектора» та соціального бізнесу в країнах ЄС та Україні: порівняльний аналіз.
51. Роль кооперативів та кооперативного руху в країнах ЄС.
52. Роль транснаціональних корпорацій у вирішенні глобальних проблем сучасності.
53. Соціальні підприємства і соціальне підприємництво в країнах ЄС.
54. Специфіка інноваційних стратегій сучасних ТНК в умовах обмеженості ресурсів.
55. Споживчі кооперативи в країнах ЄС і Україні: порівняльний аналіз і переваги для споживачів.
56. Стратифікація доходів: відмінності між країнами світу, значення для розвитку національних економік у глобальному вимірі.
57. Структурні рівні економічної глобалізації.
58. Сутність, параметри і тенденції фінансової глобалізації.
59. Сучасні виклики в системі міжнародних економічних відносин та світового господарства.
60. Сучасні концепції «соціальної економіки», «солідарної економіки» і «третього сектора» у світовому господарстві.
61. Теорії міжнародної економічної інтеграції.
62. Транскордонні злиття та поглинання: сутність і сучасні тенденції.
63. Формування «третього сектора» та суб'єктів соціальної економіки: досвід країн ЄС.